

MANAGEMENTUL ACTIVITĂȚII PERSONALULUI DIN ARMATA ROMÂNIEI PARTICIPANT LA OPERAȚIILE MULTINAȚIONALE

ACTIVITY MANAGEMENT OF THE OF ROMANIAN ARMY STAFF PARTICIPATING IN MULTINATIONAL OPERATIONS

Mr.drd. Alice-Claudița MANDEȘ*

Schimbările care au avut loc în ultima perioadă de timp în mediul geopolitic și geostrategic global au evidențiat întrebuițarea forțelor armate ca un argument consistent de soluționare a situațiilor de criză, apărute la nivel internațional. În acest sens, planificarea, organizarea și desfășurarea de acțiuni militare, în context internațional, au devenit o realitate a timpurilor noastre, respectiv o soluție eficientă în multe dintre conflictele desfășurate în ultima perioadă.

The changes that have occurred lately in the geopolitical and geostrategic environment highlighted the use of armed forces as a strong argument for solving international crisis situations. In this regard, planning, organization and conduct of military actions in the international context have become a reality of our times, respectively an efficient solution in many of the conflicts from the last period of time.

Cuvinte-cheie: operații multinaționale; management personal; resurse umane; comandă și control; acțiuni militare.

Keywords: multinational operations; personal management; human resources; command and control; military actions.

Participarea Armatei României la operații multinaționale în context aliat, în afara teritoriului național, sub conducerea și comanda Organizației Tratatului Atlanticului de Nord (North Atlantic Treaty Organization/NATO), în acțiunile militare desfășurate sub comanda și conducerea Uniunii Europene (Union European/UE), a Organizației Națiunilor Unite (United Nations Organization/ONU) sau a Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (Organization for Security and Co-operation in Europe/OSCE), respectiv în context de coaliție de forțe, sub comanda și conducerea unuia din membrii NATO, Statele Unite ale Americii (SUA), în ultima perioadă de timp, a condus la elaborarea unui cadru normativ, tot mai amănunțit, care să permită personalului militar și civil român să acționeze la mare distanță de țară, de multe ori în condiții de pericolozitate și de stres deosebite.

Acest proces complex și de cele mai multe ori îndelungat, care asigură participarea militarilor din Armata României la acest tip de acțiuni militare, începe și se încheie, întotdeauna, sub coordonarea structurilor de personal, indiferent de nivelul la care se află acestea. Beneficiind de o legislație care se îmbunătățește în mod permanent, procesul de selecție a tuturor categoriilor de personal care doresc să ia parte la astfel de misiuni devine tot mai eficient de la o etapă la alta și permite tuturor participanților să susțină probele de verificare, stabilite de către legiuitor. În opinia mea, managementul procesului de selecție a personalului care urmează să participe la operații multinaționale face parte din gama categoriilor acțiunilor de sprijin și ca atare, ar trebui abordat în acest sens. Astfel, în conformitate cu prevederile doctrinei în vigoare, în Armata României, sprijinul cu personal reprezintă „(...) totalitatea activităților planificate, organizate și desfășurate în scopul asigurării cu resurse umane a comandamentelor, marilor unități și unităților participante la operații”¹.

În sensul celor prezentate, doresc să evidențiez faptul că procesul de asigurare a personalului

*Comandamentul Forțelor Întrunite
e-mail: mandesclaudita@gmail.com

destinat participării la operații multinaționale are la bază o serie de principii, după cum urmează²: continuitate; cunoaștere permanentă; autoritate; eficiență și selecție.

Prin implementarea acestor principii, se asigură derularea unui proces continuu prin care se generează resursa umană, se pune la dispoziția comandanților un mecanism sigur prin care se obține imaginea operațională comună pe linie de personal și pe linie de solicitări de sprijin, respectiv se permite stabilirea cu certitudine, din perspectivă temporală, a momentului în care să fie puse la dispoziție resursele necesare desfășurării operației. Nu în ultimul rând, consider că respectarea acestor principii asigură structurilor de personal instrumentele necesare identificării și stabilirii criteriilor pe baza cărora se derulează selecția personalului atât din perspectiva aptitudinilor și competențelor necesare personalului, cât și din cea a tipului și complexității operațiilor, respectiv a funcțiilor îndeplinite.

Având în vedere aspectele prezentate, sunt de părere că asigurarea unui management eficient al personalului participant la operațiile multinaționale are în vedere, în primul rând, punerea în valoare a resurselor umane, pe baza funcțiilor specifice acestui proces (previziune, organizare, coordonare, antrenare, formare, control), iar în al doilea rând, identificarea acelor comandanți care să fie în măsură să utilizeze în mod performant toate resursele avute la dispoziție, inclusiv cele umane.

În conformitate cu prevederile legale în vigoare, în cadrul Ministerului Apărării Naționale, personalul care urmează să participe la misiuni și operații în afara teritoriului național trebuie să parcurgă o serie de etape de selecție care să-i permită, în cele din urmă, îndeplinirea misiunilor și sarcinilor stabilite prin acordurile de participare, respectiv prin fișa postului. Participarea la astfel de misiuni și operații a personalului de stat major și a structurilor de forțe se planifică și se organizează anual, pentru anul următor, de către categoriile de forțe ale armatei și de către comandamentele de sprijin.

Doresc să menționez că participarea personalului Armatei României la acest tip de acțiuni militare se stabilește la nivelul Statului Major al Apărării (SMAp), prin structurile din subordine³. Ca orice astfel de proces, selecția personalului care urmează să participe la misiuni și operații în afara statului

român se declanșează în baza unor planuri și ordine de operaționalizare, elaborate de personalul de specialitate de la nivelul statelor majore ale categoriilor de forțe și comandamentelor de armă. Prin aceste planuri și ordine, personalul nominalizat să participe la astfel de activități în afara țării urmează un proces riguros de selecție, iar ulterior, de pregătire la condițiile zonei de operații și a fișelor de post ale fiecăruia dintre cei care urmează să încadreze funcții în structurile de forțe nominalizate pentru acest demers.

Nu în ultimul rând, doresc să menționez că acest proces se derulează chiar la nivelul marilor unități, unităților și subunităților care urmează să fie dislocate în afara teritoriului național. Ca particularitate a acestui proces de selecție, doresc să evidențiez faptul că personalul propus de către statele majore ale categoriilor de forțe și de către comandamentele de sprijin care nu face parte din organica unităților nominalizate să ia parte la misiuni și operații în afara teritoriului național trebuie să parcurgă toate etapele de selecție pentru misiune.

Pentru personalul de stat major care urmează să ia parte la astfel de misiuni și operații, indiferent că ele se desfășoară sub egida ONU și sub conducerea ONU, NATO, UE, OSCE sau în cadrul coalițiilor de forțe, respectiv pentru îndeplinirea angajamentelor statului român, în cadrul unor organizații internaționale de securitate regională, selecția se desfășoară în cadrul structurilor de personal din subordinea Statului Major al Apărării (SMAp).

După parcurgerea etapelor de selecție, personalul de stat major care urmează să desfășoare misiuni individuale⁴ se detașează, pentru o perioadă de până la un an de zile, în cadrul structurilor unde urmează să încadreze funcții. Condițiile minime (criteriile de selecție) pe care trebuie să le îndeplinească personalul care urmează să ia parte la misiuni și operații în afara statului român, indiferent de structura din care face parte, trebuie să asigure îndeplinirea misiunii atât la nivel individual, cât și la nivelul structurii din care face parte personalul⁵.

Astfel, pentru participarea la misiune/operație, personalul care urmează să parcurgă etapele de selecție trebuie să fie încadrat pe o funcție similară cu cea pe care urmează să o încadreze, ca și condiție inițială. Ulterior, acesta trebuie să parcurgă etapele de selecție prin care se verifică

starea fizică, morală (să corespundă din punct de vedere psihic), respectiv starea medicală. Totodată, sunt verificate și abilitățile de cunoaștere a limbii străine obligatorii pentru misiunea/operația la care urmează să ia parte (engleza, franceza etc.), denumite, de regulă, competențe lingvistice, sub cele patru aspecte cunoscute (ascultat, citit, scris și vorbit).

Foarte important pentru această etapă, personalul care urmează să ia parte la misiuni/ operații în afara teritoriului național trebuie să declare că nu are probleme de natură personală care să afecteze participarea sa la acțiunea militară sau o eventuală înapoiere în țară, înainte de încheierea turului de misiune, că nu face obiectul unor măsuri de natură penală care să îi afecteze participarea la misiune și că nu a mai luat parte, în ultimele 12 luni, la o altă misiune similară.

Reglementările care au în vedere managementul personalului participant la operațiile multinaționale au fost modificate și completate de mai multe ori, în ultimii ani, prin ordine ale ministrului apărării naționale sau ale șefului Statului Major al Apărării, după cum urmează: M. 101/2011 pentru aprobarea criteriilor și metodologiei privind selecția personalului în vederea participării la misiuni și operații în afara teritoriului statului român; M.59/2015 pentru organizarea și desfășurarea concursului/examenului în vederea ocupării de către personalul Ministerului Apărării Naționale a posturilor permanente din străinătate; M.6/2018 pentru organizarea și desfășurarea concursului/examenului în vederea ocupării posturilor permanente din străinătate; M. 105/2019 pentru reglementarea domeniului managementului resurselor umane, privind încadrarea posturilor permanente din străinătate; M.4/2015, M.71/2017, respectiv SMG-74/2016, pentru stabilirea responsabilităților privind planificarea, pregătirea, participarea, conducerea și susținerea structurilor militare și personalului la misiuni și operații în afara teritoriului statului român sau SMap/S-96/2018 pentru stabilirea responsabilităților operaționale privind pregătirea și conducerea structurilor militare și a personalului care participă la misiuni și operații în afara teritoriului statului român, pentru a menționa câteva dintre cele mai reprezentative.

O particularitate a acestui proces de selecție vizează personalul care urmează să încadreze

funcții unicate (financiar, medical, relații publice, protecția informațiilor, transporturi aeriene etc.) și care din acest motiv, cu aprobarea persoanelor în drept (șefii statelor majore ale categoriilor de forțe armate, respectiv comandanții comandamentelor de sprijin), este exceptat de la prevederea de a nu fi participat la alte misiuni în ultimul an.

Pentru misiunile individuale, selecția personalului de stat major se desfășoară pe baza criteriilor eliminatorii și a celor de ierarhizare. Astfel, după eliminarea candidaților care nu îndeplinesc criteriile eliminatorii, cei rămași în procesul de selecție sunt ierarhizați pe baza rezultatelor obținute la celelalte probe. Funcțiile cu grad de colonel/general, considerate ca fiind funcții de vizibilitate, în cadrul misiunilor externe, au inclus, ca probă de selecție, interviul, prin care se urmărește obținerea unei imagini cât mai elocvente asupra potențialului candidaților de a participa la astfel de misiuni externe.

După această trecere în revistă a principalelor prevederi legale care reglementează participarea personalului MApN la operații multinaționale în afara teritoriului național, se poate desprinde concluzia că procesul de selecție a militarilor și civililor pentru astfel de misiuni și acțiuni militare este bine structurat și cu o finalitate cunoscută.

Realitățile repetatelor procese de selecție, organizate la nivelul structurilor nominalizate să operaționalizeze unități și subunități de forțe pentru participarea la astfel de misiuni, prezintă și o serie de dificultăți, pentru cei care organizează acest tip de selecții de personal, printre care se pot enumera:

- insuficiența personalului unicate care poate încadra funcții cu specific pe diverse domenii de activitate;
- greutăți, uneori imposibil de depășit, în ceea ce privește încadrarea funcțiilor de ofițer cu activitatea financiar-contabilă, consilier juridic, asigurarea medicală, transportul aerian, comunicații și informatică etc.;
- situația medicală a unora dintre participanți, care nu le permite desfășurarea întregii game de responsabilități, conform postului încadrat;
- renunțarea participării la misiune de către unii dintre cei selecționați.

De regulă, așa după cum se cunoaște la selecțiile organizate în scopul participării la operații în afara teritoriului național, iau parte militari și, în unele

cazuri, civili din cadrul MApN, cu vârste diferite. De regulă, militarii și civilii de vârste mai înaintate au și experiență mai mare în ceea ce privește cunoștințele funcționale, specifice postului ocupat.

Rezultatele procesului de selecție evidențiază de multe ori formarea unor structuri, în special atunci când luăm în considerare subunități de tipul Elementului de Sprijin Național (ENS), eterogene și fără o mare experiență în materie de specialitate. Exemplele pot continua și în cazul structurilor de consiliere și asistență, cu diverse specializări, unde întâlnim situații similare, ceea ce impune, din partea comandanților, eforturi susținute pentru a surmonta diversele neajunsuri constatate.

Concluzii

Concluziile care se desprind converg către procesul de selecție, în special pentru unitățile care participă la operațiile multinaționale, în mod constituit, de natură să le permită acestora asigurarea unității de echipă atât pe timpul pregătirii pentru misiune, cât mai ales pe timpul executării acesteia.

Managementul procesului de asigurare a personalului destinat participării la misiunile multinaționale reprezintă nu numai un complex de principii, de reguli sau de proceduri specifice prin care se asigură participarea resurselor umane la astfel de acțiuni militare, ci mai degrabă un mecanism de reglare a conexiunilor dintre reglementările specifice domeniului abordat și cele particulare organizării, planificării și exercitării actului de comandă și control al acestor operații.

NOTE:

1 *** SMG – PF-1, *Doctrina sprijinului cu personal în operații*, București, 2011, p. 9.

2 *Ibidem*, pp. 9-10.

3 *** M.101/2011, *Ordin pentru aprobarea Criteriilor și metodologiei privind selecția personalului în vederea participării la misiuni și operații în afara teritoriului statului român, cu modificările și completările ulterioare*, București, 24.11.2011, art. 3.

4 *** *Legea nr. 121, din 15.06.2011, privind participarea forțelor armate la misiuni și operații în afara teritoriului statului român, cu modificările și completările ulterioare*, Monitorul Oficial nr. 427, Partea I, din 17.06.2011, art. 2.

5 *** M.101/2011, *Ordin pentru aprobarea criteriilor și metodologiei privind selecția personalului în vederea*

participării la misiuni și operații în afara teritoriului statului român, cu modificările și completările ulterioare, București, 24.11.2011, art. 7.

BIBLIOGRAFIE

*** *Constituția României*.

*** *Legea nr. 80, din 11.07.1995, privind Statutul cadrelor militare, Monitorul Oficial nr. 155/1995, cu modificările și completările ulterioare*.

*** *Legea nr. 346, din 21.07.2006, privind organizarea și funcționarea Ministerului Apărării Naționale, Monitorul Oficial nr. 867, 02.11.2017*.

*** *Legea nr. 121, din 15.06.2011, privind participarea forțelor armate la misiuni și operații în afara teritoriului statului român, Monitorul Oficial nr. 427, Partea I, 17.06.2011*.

*** M.101/2011, *Ordin pentru aprobarea criteriilor și metodologiei privind selecția personalului în vederea participării la misiuni și operații în afara teritoriului statului român*, București, 24.11.2011.

*** M.59/2015, *Ordin pentru aprobarea Normelor privind organizarea și desfășurarea concursului/examenului în vederea ocupării de către personalul Ministerului Apărării Naționale a posturilor permanente din structurile de reprezentare națională în străinătate, precum și a celor din structurile internaționale la care România este parte, cu modificările și completările ulterioare*.

*** SMG – PF-1, *Doctrina sprijinului cu personal în operații*, București, 2011.

*** SMG 34/2013, *Doctrina privind participarea la operații de răspuns la crize non-articol 5*, București, 2013.

*** SMG/Ctr. 1, *Instrucțiuni privind evaluarea capacității unităților/detașamentelor din forțele terestre participante la misiuni în afara teritoriului statului român*, București, 2008.

*** SMAp-S-96, *Dispoziție pentru stabilirea responsabilităților operaționale privind pregătirea și conducerea structurilor militare și a personalului care participă la misiuni și operații în afara teritoriului statului român*, București, 2018.